

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 d §, sellaisena kuin se on laissa 422/2018,
muutetaan 12 luvun 8 §:n 4 ja 5 momentti sekä 17 luvun 41 §:n 4 momentti ja 52 §,
sellaisina kuin ne ovat, 12 luvun 8 §:n 4 ja 5 momentti laissa 422/2018 sekä 17 luvun 41 §:n
4 momentti laissa 732/2015 ja 52 § laeissa 732/2015 ja 11/2016, sekä
lisätään 2 luvun 1, 8, 9 ja 11 §:n edelle uusi väliotsikko, lukuun uusi 15—17 § ja niiden edelle
uusi väliotsikko, 12 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 422/2018, uusi 6 momentti sekä
14 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 244/2006, uusi 2 momentti seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

Päätösvaltaisuus käräjäoikeudessa

1 §

Päätösvaltaisuus hovioikeudessa

8 §

Päätösvaltaisuus korkeimmassa oikeudessa

9 §

Yleisiä säännöksiä päätösvaltaisuudesta

11 §

Etäyhteydet oikeudenkäynnissä

15 §

Tuomioistuimen kokoonpanon jäsenten on oltava suullisessa käsittelyssä läsnä istuntosalissa. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuomioistuimen puheenjohtaja voi sallia tuomioistuimen muun jäsenen osallistuvan suulliseen käsittelyyn käyttäen teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään (*etäyhteys*), jos siihen on perusteltu syy ja jos puheenjohtaja harkitsee tämän soveliaaksi ottaen huomioon asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

HE 63/2024 vp
LaVM 7/2024 vp
EV 126/2024 vp

Tuomioistuimen jäsen ei saa osallistua etäyhteydellä suulliseen käsittelyyn oleskellessaan ulkomailla.

16 §

Sen estämättä, mitä 15 §:n 1 momentissa säädetään, rikos- ja riita-asian suullinen valmistelu voidaan toimittaa niin, että puheenjohtaja ja tuomioistuimen muu ratkaisukokoonpano sekä asianosaiset osallistuvat siihen etäyhteydellä, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi (*etäoikeudenkäynti*).

Rikos-, riita- ja hakemusasian pääkäsittelyssä ja muussa suullisessa käsittelyssä voidaan soveltaa, mitä 1 momentissa säädetään, jos siihen on perusteltu syy ottaen huomioon asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

Suullinen valmistelu voidaan pitää käyttäen teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puheyhteys keskenään, jos tuomioistuin katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi.

17 §

Meneteltäessä 16 §:ssä tarkoitetulla tavalla tuomioistuimen on taattava oikeudenkäynnin julkisuuden toteutuminen siten, että yleisö voi seurata julkista suullista käsittelyä puhe- ja näköyhteyden välityksellä.

12 luku

Asianosaisista

8 §

Mitä tässä luvussa säädetään kutsuista sekä pakkokeinoista ja poissaolon seuraamuksista, sovelletaan myös osallistumiseen suulliseen käsittelyyn käyttäen teknistä tiedonvälitystapaa.

Jos asianosainen ei anna 1 momentissa tarkoitettua suostumusta, tuomioistuin voi kuitenkin poikkeuksellisesti määrätä, että hänen osallistumisensa suulliseen käsittelyyn toteutetaan etäyhteydellä, jos siihen on erityinen syy. Harkinnassa on otettava huomioon asian laatu ja merkitys asianosaiselle, käsittelyn vaihe ja tarve turvata käsittelyn järjestys tai turvallisuus sekä muut olosuhteet.

Tässä pykälässä tarkoitettu osallistuminen voidaan valmisteluistunnossa toteuttaa myös ilman näköyhteyttä, jos tuomioistuin katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Tällöin ei kuitenkaan sovelleta, mitä 5 momentissa säädetään.

14 luku

Asian käsittelystä oikeudessa

6 §

Jos poistettavaksi määrätty on asianosainen, hänelle on varattava mahdollisuus osallistua oikeudenkäyntiin etäyhteydellä, jos se on mahdollista.

17 luku

Todistelusta

41 §

Jos kuulustelu toimitetaan etäyhteydellä, kuulusteluun voidaan soveltaa, mitä todistelutarkoituksessa kuultavan asianosaisen taikka todistajan ja asiantuntijan poissaolon seuraamuksista ja heihin kohdistettavista pakkokeinoista säädetään. Kutsussa on ilmoitettava 3 momentissa säädettyjen tietojen lisäksi, millä tavoin kuulustelu toimitetaan.

52 §

Todistelutarkoituksessa kuultavaa asianosaista sekä todistajaa ja asiantuntijaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta etäyhteydellä, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen voidaan toimittaa myös ilman näköyhteyttä, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja jos:

- 1) kuultavan kertomuksen uskottavuutta voidaan luotettavasti arvioida ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan pääkäsittelyssä;
- 2) kuultava ei sairauden tai muun syyn vuoksi voi saapua henkilökohtaisesti pääkäsittelyyn;
- 3) kuultavan henkilökohtaisesta saapumisesta pääkäsittelyyn aiheutuu todisteen merkitykseen verrattuna huomattavia kustannuksia tai huomattavaa haittaa; tai
- 4) kuultava on jäänyt pois pääkäsittelystä eikä hänen henkilökohtaisella kuulemisellaan ole asian selvittämiseksi keskeinen merkitys.

Kuulemista ei kuitenkaan saa toimittaa ilman näköyhteyttä, jos kuultava ei ole täyttänyt 15 vuotta tai hänen henkinen toimintansa on häiriintynyt.

Asianosaisille on varattava tilaisuus esittää kuultavalle kysymyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2025.

Helsingissä 19.12.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Oikeusministeri Leena Meri